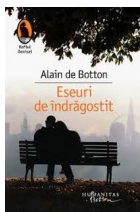

CARTE: „Eseuri de îndrăgostit” de Alain de Botton

Scris de Horia Picu

Duminică, 14 Iunie 2015 06:44 -

Alain de Botton a scris „Eseuri de îndrăgostit” nu la mult timp după ce a împlinit 20 de ani, vârstă la care tot omul se îndrăgostește. Dar nu oricare pământean îndrăgostit poate să facă dintr-o întâmplare banală și, până la urmă, infinit repetabilă, un eseu în care fazele prin care trece iubirea dintre doi oameni să fie analizate aproape științific. Cartea aceasta e dovada cea mai bună că iubirea și gândirea pot fi inseparabile. Autorul scrie la un moment dat: *„O femeie [...] imi spunea că nu aveam să fiu niciodată fericit în dragoste pentru că „gândesc prea mult”. E adevărat, gândeam prea mult. Gândurile de față sunt dovezi suficiente.”*

Are dreptate! De la mici situații care apar între două persoane sentimental nedespărțite, în „Eseuri de Indrăgostit” se „strecoară” scurte cugetări filozofice, multe dintre ele construite cu gândirea unui om care a văzut și i s-au întâmplat multe în viață.

„Până nu ai murit (iar atunci devine o imposibilitate practică), este dificil să spui că cineva e iubirea vieții tale.”

O introducere necesară pentru a dovedi, veți vedea, contrariul. La sfârșitul cărții marea, unica iubire, se dovedește a nu fi nici așa de mare cum părea, nici unica...

Mulți oameni (nu pot spune că toți) au în mintea lor un prototip uman pe care-l suprapun peste modelele umane întâlnite. Până la urmă, visul și realitatea se potrivesc perfect. Oare?

„Am recunoscut în ea femeia pe care o căutasem cu stângăcie toată viața, o ființă ale cărei calități mi se prefiguraseră în vise, al cărei zâmbet și ai cărei ochi, al cărui simț al umorului și al cărei gust în materie de cărți, ale cărei spaime și a cărei inteligență se potriveau perfect cu idealul meu.”

Alain de Botton nu a scris neapărat o carte despre doi oameni care se iubesc, ci mai mult despre filozofia dragostei.

„Orice act de a te îndrăgosti implică (adaptând o vorbă a lui Oscar Wilde) triumful speranței

asupra autocunoașterii. Ne îndrăgostim sperând că nu vom găsi în celălalt ceea ce știm că se află în noi – toată lașitatea, slăbiciunea, lenea, necinstea, compromisul și pura prostie.”

Oare am putea să nu fim de acord cu constatarea autorului?

„Una din ironiile iubirii este că e mult mai ușor să seducem pe cei de care suntem cel mai puțin atrași, [...] atracția creând un sentiment de inferioritate față de perfecțiunea pe care am găsit-o în persoana iubită.”

Transformarea prin care trece un om îndrăgostit îl face să se gândească mai mult la ființa de lângă el decât la el însuși.

„Mă condamnase dragostea de a nu mai fi eu însumi? Mă întrebam: Ce i-ar face plăcere? Și nu: ce mi-ar face mie plăcere?”

Mâncatul în doi în tăcere poate fi înțeles în două moduri diferite. Depinde de persoana care-i lângă tine. Poți fi plictisit sau plictisitor. Niciuna dintre cele două posibilități nu-i de dorit...

„Am început să mâncăm, dar singurul zgomot era cel al tacâmurilor pe porțelan. Tăcerea alături de o persoană neatrăgătoare implică faptul că persoana te plictisește. Tăcerea alături de o persoană atrăgătoare te face să fii sigur că tu ești cel insuportabil și plictisitor.”

Chloe, fata din carte, e admirată de prieten pentru tăria ei de caracter. Nu se plânge și nu cerșește compasiune.

„Chloe nu era niciodată „eu” sau „Cloe”, ci „o smintită ca mine”. Autoironia ei era cu atât mai atrăgătoare cu cât părea lipsită de rugămințile voalate ale celor care-și plâng singuri de milă, ea nu te invita la reacția: „Sunt o proastă”/ „Nu, nu ești””

În definitiv, de ce se îndrăgostesc oamenii? Autorul vine cu constatările unor iluștri scriitori, îndrăgostiți și ei la rândul lor:

„Albert Camus sugera că ne îndrăgostim de oameni pentru că, din afară, par atât de întregi, în timp ce noi ne simțim împrăștiți și confuși.”

Montaigne: „În dragoste nu există nimic în afară de o dorință disperată pentru ceea ce fuge de noi”

Procesul ajungerii la iubirea cea mare e unul subiectiv.

„Ne îndrăgostim pe baza unui material insuficient și ne completăm ignoranța prin dorință.”

Întrebările pe care și le pune autorul nu pot primi un răspuns cert din partea nimănui. Dar tocmai aceasta-i partea cea mai frumoasă a unui om care-și pune întrebări. La început a fost frumusețea, sau la început a fost iubirea? Când ne îndrăgostim vedem lumea așa cum e, sau o vedem așa cum am dori să fie?

„Frumusețea dă naștere iubirii, sau iubirea dă naștere frumuseții? O iubeam pe Chloe pentru că era frumoasă sau era frumoasă pentru că o iubeam?”

O posibilă rezolvare a veșnicei dileme o dă marele scriitor Stendhal:

„Frumusețea e promisiunea fericirii”

Oare ce s-ar întâmpla dacă la fiecare pălpâire a celui mai frumos sentiment (care nu-i neapărat numai uman) am cugeta atât de filozofic, așa cum face de Botton? Îndrăgostiții

„trebuie să prefere riscul de a greși și de a fi îndrăgostiți celui de a se îndoii și de a nu iubi.”

Autorul folosește metafore pline de savoare în cartea sa, încadrabilă, până la urmă la categoria beletristică, nu la cea de tratat științific, cum am fost înclinat să cred după ce-am citit

primele pagini. Alain de Botton scrie:

„În încercarea de a o înțelege pe Chloe eram ca un doctor care pipăia un trup, încercând să-i intuiască interiorul. Eram obligat să lucrez la suprafață, încercând să sondez adâncurile, să determin de ce a apărut o bruscă proastă dispoziție.”

Orice început are și un sfârșit. Orice-i frumos durează întotdeauna prea puțin. Povestitorului din carte i se întâmplă la fel: se desparte de Cloe. Previzibil sfârșit.

„Deasupra fiecărei povești de dragoste planează îngrijorarea despre cum se va termina.”

Dar și urmarea e oriunde și oricând una singură: apare altcineva. E în firea lucrurilor:

„Deși ne-am împlinit nevoia de a iubi, nu întotdeauna ne împlinim nevoia de a dori.”

„Eseuri...” pe care le știm, dar cărora nu le putem da varianta concretă găsită de autor. Pentru a reuși, Alain de Botton trece cu abilitate de la filosofia lui Kant la lumea infintă în care doi oameni îndrăgostiți stau, privesc și judecă omenirea...